

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quaest. IV. Vtrum relatio terminetur, &c. 779

piendi, & in hoc sensu relatio rationis in potentia proxima non est nisi res absoluta in tali termino existens, ut v. g. in Deo est potentia, qua actu influit in creaturam, & sic de alijs: igitur quod relatio creaturae terminetur ad relationem rationis, ut tantum est in fundamento proximo ex parte Dei, revera est terminari ad aliquid absolutum, quod est in Deo, & minime ad relativum.

Aut per relationem rationis in potentia intelligitur ipsa relatio rationis secundum suum esse essentiae, quale in ea esse, vel potius fingi potest, & hoc sensu improbabili mihi videtur illa responsio; quia illa relatio in tantum esse potest, & in ea fingi potest aliquid esse essentiae, in quantum intellectus, v. g. humanus potest concipere rem absolutam per modum relativam; sed hoc est impertinens, & extrinsecum ad naturam, & essentiam relationis realis creaturae; & ut ipsa terminetur ad suum terminum: ergo non potest esse illa ratio terminandi; quia Deus ut creator non ideo potest terminare relationem realem creaturae, quia potest à nobis concipi per modum correlativi: sed potius quia vere, & realiter influit esse in creaturam per omnipotentiam suam praecipue, quia in alijs terminis reallibus, & in relationibus mutuis non sufficit esse essentiae in ipso termino, ut relatio consurgat, nisi sit redactum ad existentiam, quia alias est potentiale quid, & nihil: ergo multo minus potuit sufficere esse essentiae, vel potentiale relationis rationis, ut sit ratio terminandi relationem realem.

Aliter respondet Fonseca, dicens posse relationem rationis actu convenire, v. g. creatori, etiam si actu non existat suo modo, hoc est obiective, atque hoc satis esse, ut ad illam possit terminari relatio realis, nam hoc ipso quod relatio realis est in creatura, relatio rationis creatoris actu convenit Deo, seu est actu in Deo quoad convenientiam.

Sed haec responsio ut bene docet P. Suarez non est probabilior ceteris, nam in primis id quod asserit, dicendo posse formam actu convenire, quando actu non existit, aut magnam continet equivocationem, aut est plane falsum; Nam actu convenire, si proprie sumatur, est actu inesse eo modo quo forma inesse potest, scilicet aut inhaerendo, aut denominando, aut referendo, vel alia simili ratione; quod autem hoc modo actu convenit, necesse est quod actu existat, eo modo quo existere potest.

Quod si actu convenire solum dicit veritatem propositionis per connexionem extremorum abstractientium ab existentia, illud revera non est actu convenire: sed potius in potentia, & eo modo, quo in illis propositionibus intelligi potest actualis veritas, quam non habent, nisi provt sunt actu in aliquo intellectu, ut supra diximus, & praeterea sumpto hoc modo actu convenire non potest vere dici relatio rationis actu convenire Deo, hoc ipso quod creatura existit, quia ut bene idem author argumentatur lib. 3. met. cap. 15. quaest. 5. sect. 4. talis relatio contingenter, & ab extrinseco convenit Deo etiam post effectum creaturae: at praedicata contingentia non conveniunt actu, nisi quando actu existunt: sed illud est proprium praedicatorum, quae necessario conveniunt subiectis.

Responsio vero, quam adhibet limitando sub-R. P. Ideph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

sumptam propositionem, & excipiendo has relationes rationis, primum videtur voluntaria, deinde contra rationem; nam seclusa actuali existentia unicuique praedicato proportionata, non potest dici praedicatum actu convenire subiecto, nisi vel quia est de eius essentia, vel certe quia ab illa manat, ut per se necessariam connexionem cum illa habeat; ergo quotiescunque praedicatum non est huiusmodi, sed mere contingens, & ab extrinseca causa proveniens, sive sit praedicatum reale, sive rationis, in nullo vero sensu potest dici actu convenire quando actu non existit.

Confirmatur: nam hoc ipsum, scilicet actu convenire requirit saltem veritatem propositionis; sed haec propositiones sunt falsae, Deus habet relationem, vel actu refertur ad creaturam, quando illa relatio nullo modo actu existit: imo iuxta principia Dialectica tales propositiones non possunt vere abstrahi à tempore cum simpliciter contingentes sint.

Addo denique, etiam si demus totum id, quod in illa responsione sumitur, non satisfacere, quia ille modus actu conveniendi non sufficit ad terminum relationis realis, alias Petrus actu existens posset habere relationem realem identitatis specificae ad Paulum potentia tantum existentem, quia actu convenit Paulo quod sit homo, etiam si non existat, quia ab intrinseco est homo: ergo etiam actu convenit illi relatio realis identitatis specificae cum Petro, etiam si illa relatio actu non existat: ergo è converso, ut relatio realis existat in Petro, satis erit quod alia similis, & fundamentum eius actu conveniat Paulo, licet non existat.

Ex quibus omnibus evidenter colligitur, relationem illam, quae non habet pro termino rem habentem relationem praedicamentalem, ut terminet ipsam non terminari ad respectivum: sed ad absolutum, quia relatio rationis non sufficit ad talem terminationem.

SECTIO ULTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

AD primum argumentum concedo antea-198 dens, & distingo consequens; includit essentialiter in actu secundo mutuum oppositionem, ergo consequentiam; includit essentialiter, id est relationi mutuae debetur ex sua essentia actualis relatio, concedo consequentiam, in hoc sensu, ut quotiescunque dentur duae relationes, debeat resultare inter illas oppositio actualis, & formalis ex natura rei distincta ab ipsis, licet Deus posset adhuc stantibus illis facere, ut non pullularet oppositio inter illas, aut postquam resultavit talis relatio oppositionis, destruere ipsam, quia non identificatur cum ipsis, ut supra diximus, itaque debitum est relationi habenti aliam oppositam, ut v. g. paternitati habenti sibi correspondentem filiationem habere relationem oppositionis, per quam referatur talis relatio paternitatis ad filiationem; si autem tali paternitati non correspondeat alia relatio sibi immediate opposita, non resultabit talis oppositio formalis; quia deficit terminus illius, sine quo nullo modo potest dari relatio oppositionis.

Ex hoc autem, quod paternitas dicat opposi-

E e e e e tionem

tionem ad filiationem, non debet colligi talem paternitatem per seipsam essentialiter, & immediate referri, & terminari ad filiationem, quia oppositio illa non est de essentia talis paternitatis, sed potius distinguitur à paternitate, ut late probatum manet; unde quod recte debet colligi est, ut paternitas referatur mediate ad filiationem, hoc est mediante relatione oppositionis distincta ab ipsa, si autem ipsa paternitas per seipsam esset oppositio formalis, respectu filiationis, sine dubio per seipsam immediate referretur ad filiationem, quod non contingit ex eo quod non per seipsam, sed per aliquid sibi superadditum opponitur paternitas filiationi ut iam diximus.

Quia vero paternitas essentialiter, & per seipsam sine ulla distinctione opponitur esse genito, inde est ut immediate, & per seipsam referatur ad genitum, quæ oppositio vocatur terminativa, à qua nullo modo potest separari paternitas, neque potest dari sine tali oppositione; nam sicut nullo modo potest dari paternitas sine termino genito, ita non potest dari sine oppositione ad illum, quæ est idem, quod ipsa relatio generantis ad genitum, ac proinde est idem quod paternitas formalis, cum autem supra probatum sit, inter relationes aliquas terminari ad absolutum, alias ad relativum, necessario sequitur talem oppositionem terminativam aliquando esse ad absolutum, aliquando ad relativum. Ex quo evidenter convincitur fallacia argumenti adversariorum, qui ex oppositione mediata, & accidentaliter arguebat terminationem, & respicientiam immediatam, & essentialiter, qui modus arguendi multis peccat, ut patet ex dictis, nam ut est evidens axioma Dialcticorum secundum vim præmissarum solum debet erui conclusio, imo nihil debet concludi in consequentia, quod non continetur in præmissis; atqui P. Rubius in antecedenti ponit oppositionem in communi dicendo, ubi datur oppositio, datur respicientia, & terminatio, & in consequentia eruit ergo mutua relatio includit essentialiter mutuam oppositionem, quæ consequentia non est recta, quia particula illa, immediata, & essentialiter, non continetur in præmissis; unde si solum educat in conclusione: ergo datur respicientia, & terminatio in relatione mutua, abstrahendo ab immediata, vel mediata, bene argueret: sed non contra conclusionem, quia in illa solum asserimus, non omnem relationem mutuam ex eo quod mutua sit, terminari immediate, & essentialiter ad relationem quod meo videri sic demonstratur, retorquendo argumentum ipsius; non omnis relatio essentialiter, immediate, & per se opponitur alteri relationi; ergo non omnis relatio respicit, & terminatur essentialiter immediate, & per se, ac per suam entitatem ad relationem. Antecedens supra probatum est, consequentia est evidens; quia eo modo debet esse terminatio, & respicientia, sicut est oppositio, sed non omnis oppositio inter relationes mutuas est immediata, & essentialis: ergo non omnis respicientia, & terminatio relationis mutue immediate, & essentialiter est ad alteram relationem; unde sicut aliquæ relationes immediate opponuntur relationibus, & aliquæ opponuntur absoluto immediate & essentialiter, ita aliquæ terminantur immediate, & essentialiter ad relationem, aliæ autem immediate referuntur ad absolutum; quod nostra sententia duabus conclusionibus supra positis docet.

Ad secundum respondeo primo relationem paternitatis in divinis, v.g. terminari ad originem passivam, & filiationem ad originem activam, & non ad oppositam relationem, non propter distinctionem rationis, quæ reperitur inter relationes, & origines, ut volebat P. Suarez, cuius sententia in hoc mihi non placet; nam cum relationes divine sint reales ab æterno, & ab æterno realiter terminantur, necesse est ut habeant ab æterno à parte rei suos terminos cum omnibus requisitis ad terminationem; unde si distinctio inter relationem, & originem, ut origo terminet, & non relatio, est conditio, seu requisitum necessarium, nullo modo debet esse distinctio rationis, quia illa per accidens, & impertinens est ad relationes divinas, & ad munera, seu functiones illarum, (quod supra contra Fonseca docuit ipsemet Suarez, loquendo de relationibus creatis, quia reales sunt, quod à fortiori videtur in relationibus divinis) tum quia ab æterno non est entitatis actu factum, & quasi productum, quia solum fingitur in tempore à creatura, tum etiam, quia sicut relatio paternitatis non indiget ente rationis ut sit, & ut referat Patrem ad filium, sic non indiget ad sui terminationem, & suum terminum ente rationis; terminatur igitur paternitas divina ad originem passivam immediate, & formaliter, non autem ad filiationem propter distinctionem virtuale, seu quæ per æquivalentiam datur à partem sine ulla fictione intellectus inter relationes, & origines, etiam si originis & relationes formaliter à parte rei non distinguantur, quod exemplo manifestissimo declaratur; Divinitas enim non distinguitur formaliter à parte rei à relatione, seu personalitate filii, & nihilominus secundum nostram fidem propter solam distinctionem virtuale, quæ datur inter ipsas personalitas filii terminatur immediate, & formaliter unionem hypostaticam humanitatis Christi, quæ relatio transcendentalis est quam non terminat immediate, & formaliter divinitas: ergo eadem distinctio virtualis sufficit, ut origo passiva terminet immediate, & formaliter relationem paternitatis in Verbo, & non filiationem.

Origo autem tam passiva, quam activa propter distinguuntur à relationibus, sunt quid absolutum; unde sicut in creatis pater refertur ad genitum, & filius ad generantem, ita Verbum divinum respicit Patrem non immediate, & formaliter ut Patrem, sed ut generantem sicut Pater non immediate, & formaliter filium ut filium, sed ut genitum, & sic Pater respicit formaliter eum, quem genuit, & filius eum à quo genitus est.

Quod clarius apparet, ut bene advertit P. Suarez in spiratione passiva respectu activæ; nam Pater, & filius præter spirationem activam habent proprias relationes, quibus in suo esse personali constituuntur; & sic constituti, sunt unum principium spirans Spiritum sanctum, ex qua productione loquendo more nostro resultat in eis relatio spirationis activæ, cui propterea magis proprie attribui potest, quod habet fundamentum, & rationem fundandi, quia neque constituit personam nec fortasse habet propriam subsistentiam, atque ita ibi facile intelligitur, relationem passivæ spirationis, quæ est in Spiritu sancto, terminari non ad relationem spiratoris activi formaliter, sed potius ad primam, & secundam personam.

Quaest. IV. Vtrum relatio terminetur, &c. 781

sonam, ut sunt vnum principium spirans, & produ-
cens per voluntatem Spiritum sanctum, cui no-
stro modo concipiendi advenit relatio spirationis
activae, quia propria, ac formalis ratio, ob quam
Pater, & Filius terminant relationem Spiritus
sancti, non est quia referuntur ad Spiritum san-
ctum, sed quia producent illum, & sunt vnum
principium eius, unde concomitanter habent, ut
ad ipsum referantur; si tamen per impossibile in-
telligeremus non resultare in Patre, & Filio illam
relationem, dummodo producerent Spiritum san-
ctum, id satis esset, ut possent terminare relatio-
nem eius.

Secundo respondeo, relationem Patris termi-
nari ad filium, ut filium, non quia relatio illa est
subsistens, (ut docebat P. Suarez, quia hoc est per
accidens ad rationem referendi, & terminandi, &
materialiter hoc ei provenit ex identificatione
eum divinitate, ut bene notavit P. Rubius in sua
replicatione si talis filiation non esset increata, &
divina, ac proinde perfectissima substantia, non
esset subsistens) sed quia filius ut filius est termi-
nus productus à patre per generationem: nam
idem est terminus productus per generationem,
ut supra diximus ac terminus, qui respicitur per
paternitatem; in quo est notanda maxima diffe-
rentia, quae reperitur inter Patrem divinum, &
creatum; nam pater creatus non producit filium,
ut filium, quia filiation non producit à patre
per generationem, sed resultat per emanationem
à genito in se ipso, & ideo non refertur ad filium,
ut filium, sed solum ad genitum, ut tale; quia ut
sic solum est terminus generationis, & productio-
nis paternae; unde substantia illa genita solum
erit terminus relationis paternitatis resultantis ex
vi generationis; unde si per impossibile filius ut
filius, & filiation creata produceretur per genera-
tionem à patre; sicut tunc esset formalissimus
terminus generationis, ita etiam esset terminus
formalis paternitatis resultantis ex vi generatio-
nis; quia idem est terminus unus, ac alterius; sed
Pater aeternus per generationem producit filium
ut filium, quod non producit Pater creatus: ergo
Pater aeternus refertur per paternitatem ad filium
ut filium, ad quem non refertur Pater creatus
propter rationem discriminis inter vtrumque pa-
trem adductam.

Ad ultimum concedo antecedens, & conse-
quentiam distinguo, se respiciunt immediate, for-
maliter, & essentialiter, nego; se respiciunt media-
te, accidentaliter, & per alias relationes sibi su-
peradditas, concedo, ut supra late demonstratum
manet, quibus solum relinquitur argumentum.
Ad ultimum consequentiam respondeo, distin-
guendo consequens illius, ratio realis terminan-
di, &c. si loquatur de ratione immediata, & for-
maliter, nego; de ratione mediata, ut dictum est,
concedo; nam paternitas, v.g. immediata, & for-
maliter terminatur ad absolutum genitum, media-
te autem per oppositionem à se distinctam termi-
natur ad filiationem.

Sed contra nos insurgunt sic adversarii; quia
quodlibet relativum formaliter terminatur ad
suum correlativum: ergo formalis ratio termi-
nandi vnam relationem est relatio opposita cor-
respondens in altero extremo. Consequentia evi-
dens est, & antecedens probatur, quia relativa
sunt simul natura, cognitione, & definitione, ut
constat ex Aristotele cap. de Adaliquid. Sed ni-
hil horum haberent, nisi vnum relativum forma-

liter ad aliud terminaretur: ergo. Probatur minor
quoad primam partem, quia si pater, v.g. ut pa-
ter non terminatur ad filium, ut filius est relatus,
sed ut est hic homo genitus ab illo: ergo pater
ut pater non est simul natura cum filio ut filio,
sed cum hoc homine ut genito: at vero hic ho-
mo prius natura est genitus ab alio, quam ha-
beat relationem filiationis ad ipsum, quia filiation
est proprietas resultans in homine genito: ergo
pater ut pater erit prius natura quam sit filius ut
filius. Et confirmatur haec pars, quia relatio ut
relatio, non pendet nisi ex fundamento, & ter-
mino: ergo si formalis terminus non est altera
relatio, per se non pendet ab illa nec requirit il-
lam: ergo ex se est prior natura, quam illa. Simi-
liques argumentum probantur aliae duae partes, quia
relatio perfecte cognoscitur, cognito fundamen-
to, & termino, & aliud non requirit: ergo si ter-
minus unus relationis non est alia relatio, non
pendet una in cognitione ab alia: non ergo simul
necessario cognoscuntur.

SVBSECTIO I.

Præsens difficultas solvitur.

Respondeo, negando relativum necessario
formaliter terminari ad correlativum, ut sic;
quod manifeste constat in relativis non mutuis,
quia ubi non est correlativum, non potest alter-
um relativum, & correlativum terminari; inde
vero intelligimus, etiam in mutuis, quamvis rela-
tivum ad correlativum, quod est simul natura cum
ipso terminetur, non tamen formaliter, ita ut re-
lationes ipsae inter se, & ad se tendant; sed una
tendit ad fundamentum alterius, & è converso, ut
declaratum est.

Ad obiectionem de similitudine naturae respon-
deo cum P. Suarez, potius inde inferri opposi-
tum, quia relatio est posterior natura, quam ter-
minus eius, ut in actu primo, seu formali ad ter-
minandum sufficienter constitutus est, quia ex
fundamento, & termino confurgit relatio, ut di-
ximus, imo aliqui auctores putant effectivè fie-
ri à termino; si ergo una relatio esset terminus
alterius, ex positione unus resultaret alia, & ita
non possent esse simul natura; dicuntur ergo si-
mul natura quando mutuae sunt, quia cum re-
sultat una ex fundamento, & termino, resul-
tat alia omnino concomitanter absque ullo
ordine prioris, & posterioris inter se, & hoc
est esse simul natura; fundatur autem haec simul-
tas, non in formali habitudine earum inter
se, sed in necessaria connexionem quam habent
in fundamento, & termino; quia neutra insur-
gere potest, nisi iam positis suo fundamen-
to, & termino, & illis positis ambae statim simul
necessario confurgunt; & alioqui formale funda-
mentum unus est formalis terminus alterius, &
è converso: ex quo fit, ut necessario simul sint,
positis in re fundamento, & termino vtriusque;
nam sunt eadem commutata proportionem, ut ex-
plicui, atque ita tandem efficitur, ut ipsae relatio-
nes necessario simul natura, & duratione confur-
gant; duratione, quia utraque aequali necessitate
resultat ex termino, & fundamento, quam primum
ponuntur; natura, quia nullum inter se habent
ordinem dependentiae, &c. at vero si haec com-
paratio fiat inter vnum relativum, & terminum
eius

Eccc 2

eius in actu secundo seu ut actu terminantem, sic dici possunt simul natura formaliter secundum aliquos; secundum probabiliorem autem opinionem terminus ut sic posterior natura est relatione, quia ut supra dictum est, terminus ut sic terminans formaliter, constituitur per extrinsecam denominationem à relatione, quæ in illum tendit: unde illa posita, sic denominatur, & illa ablata, desinit esse hoc modo terminus, nihil intrinsecum amittendo, ut per se notum est.

Unde in forma nego sequelam, nimirum, patrem ut patrem non esse simul natura cum filio, ut filius est, sed ut est hic homo genitus, imo sicut hic homo, ut genitus est prius natura, quam ut filius, ita etiam est prius natura quam pater ut pater, quamvis sit posterius natura, quam hic homo, ut generans, & ideo quamvis pater ut sic terminetur ad hunc hominem, ut à se genitum, nihilominus non prius natura terminatur ad ipsum quam in ipso sit filiatio, non propter terminationem formalem ad ipsam filiationem, sed propter simultaneam concomitantiam omnino necessariam, ut declaratum est; quapropter licet hic homo, ut genitus sit prius natura quam ut filius, tamen in illo priori ut sic nondum intelligitur in patre paternitas, imo verissime etiam dicitur prius natura esse hunc hominem ut genitum, quam in patre sit paternitas: nam ex positione unius termini cum fundamento quod est in generante, resultat paternitas.

Ad confirmationem concedo formaliter loquendo unam relationem non pendere ab alia, nego tamen inde sequi non esse simul natura naturaliter loquendo, propter rationes dictas, nam potius si proprie ac formaliter una ab alia penderet, non posset non esse una prior natura alia; quia ipsamet dependentia est quædam posterioritas naturæ; quia vero habent necessariam concomitantiam absque ullo ordine inter se, ideo sunt simul natura.

Ex hoc præterea constat, quid dicendum sit de similitudine cognitionis; nam eadem propositione dicendum est formaliter, & immediate relationem non pendere in cognitione nisi à suo termino, (sive sit relatio talis terminus, sive sit absolutum, ut prima, & secunda conclusio explicuimus) secundum propriam rationem terminandi, & non secundum aliam relationem simul natura cum ipsa resultantem in termino huius, ut late diximus supra.

SVBSECTIO II.

Argumenta secunda sententiæ solvuntur.

AD primum respondeo non esse contra nos, sed potius pro secunda nostra conclusione, ubi asserimus, relationem mutuam non terminari ad aliam simul natura cum ipsa, sed ad fundamentum illius; v.g. paternitas non terminatur ad filiationem immediate, formaliter, & per se, sed ad genitum, terminatur autem ad filiationem, media oppositione resultante in ipsa paternitate; unde si relatio oppositionis immediate, & formaliter terminatur ad filiationem, & sic inter relationes mutuas paternitas terminatur ad absolutum, & non ad relativum ut asserit nostra secunda conclusio, & oppositio ad relativum & non ad absolutum, ut docet prima conclusio nostra; cum hoc

tamen stat, ut nulla relatio mutua terminetur ad aliam quæ sit simul natura secum; quia terminus semper est prius natura quam relatio, quæ ad illum terminatur, & sic argumentum P. Suarez nihil contra nos habet, sed potius absolute nostræ sententiæ favet.

Ad secundum argumentum respondeo, neque in quantum relationem ut sic, neque in quantum relationem mutuam ut sic petere relationem terminari ad relativum, sed potius in quantum talis relatio mutua est ex vi differentie illius propter rationes positas in prima conclusione, videantur ibi latissime posite.

Ad tertium distinguo sequelam, sequeretur non posse unum cognosci, aut definiti, nisi per alterum, quod fuerit prius natura, quam ipsum, & à quo specificatur, & ad quod tendit formaliter, concedo; quod fuerit simul natura cum ipso, eo modo quo filius ut filius est simul natura cum Patre, ut Patre, nego, propter rationes supra longè lateque positas in probatione nostræ conclusionis; neque ex eo quod unum relativum dependeat in sui cognitione, & definitione ab altero relativo non posterius natura, nec simul secum, sed potius prius natura quam ipsum, sequuntur absurda de circulo vitioso, nugatione & cæteris, quæ erueri intendebant adversarij, & quæ sine dubio sequerentur, si tale relativum dependeret in sui cognitione ab altero relativo simul natura secum, & definiretur per ipsum ut patet ex ijs, quæ supra diximus sect. 3. subsect. 7. pro secunda conclusione, agendo de autoritate Aristotelis, videantur ibi dicta quibus sciens, & prudens super sedeo, ne cum fastidio Lectoris actum agamus.

SVBSECTIO ULTIMA.

Argumenta tertia sententiæ solvuntur.

AD Caeteranum nego Aristotelem protulisse verba quæ pro se asserit, alia enim protulit Philosophus, quæ nobis favent, & ipsi adversantur, & sic se habent, ut mensurabile, & scibile, & intelligibile ideo dicuntur ad aliquid, quia aliud ad ipsa dicitur; nam intelligibile significat, quod in eo versetur intellectus; quæ verba nihil aliud denotant secundum communem sensum Doctorum; ideo intelligibile, visibile, scibile, &c. pertinere ad prædicamentum Ad aliquid, & poni in ipso, non quia sint ipsa formaliter ad aliquid, seu relativa, sed potius quia sunt termini relationum tertij generis, sine quibus nullo modo, aut essent, aut intelligerentur tales relationes, quia relatio essentialiter petit terminum sine quo, neque esse, neque intelligi potest, & hoc sonant illa Verba, scibile, & intelligibile; ideo dicuntur ad aliquid, id est ideo pertinent ad prædicamentum relati-onis, quia aliud ad ipsa dicitur, id est quia ipsa terminant relationes aliorum: ex quo non debet colligi, ut male arguit Caeteranus, scibile, intelligibile, visibile, &c. esse relativa, & ad aliquid formaliter constituique in esse talium non per relationes, quæ sint in ipsis, sed per relationes, quæ sunt extra ipsa, & existunt, seu inhaerent intrinsicè in scientia, intellectu, & visu, quia hoc est impossibile, ut supra late demonstravimus; nam relatio non denominat relativum, neque constituit respiciens, nisi existendo intrinsicè in subiecto, ut de se patet.

QUESTIO